کاوش‌ها فرضیه جدید درباره عصر مفرغ لرستان را مطرح کرد

باستان‌شناسان به کارگاه مفرغ‌سازی سلطنتی جهان رسیدند

گزارش

نازنین مهراندیش
خبرنگار

کشف یک معدن مس در نورآباد لرستان، فرضیه‌های جدیدی را در رابطه با ساخت مفرغ‌های لرستان مطرح کرد. پیش از این به نظر می‌رسید با توجه به اینکه معادن مس و قلع در عصر باستان در نواحی زاگرس بوده، احتمالاً آلیاژ اولیه مفرغ‌های لرستان به این منطقه آورده می‌شده اما کشف یک معدن مس، گمانه‌زنی‌های تازه‌ای را به میان آورد. کشف بی‌شمار مفرغ به شکل‌های مختلف در لرستان، این شهر را شهره به کارگاه سلطنتی مفرغ‌سازی در جهان باستان کرده است. اکنون شواهد بیشتری برای دادن این لقب به لرستان پیدا شده است. این روزها که ثبت جهانی دره خرم‌آباد مطرح است، پتانسیل‌های تاریخی این سرزمین حاصلخیز بیش از پیش از سوی کارشناسان مطرح می‌شود که بی‌شک مفرغ‌سازی یکی از مهم‌ترین این ویژگی‌های منحصربه‌فرد است.

«خایدالو»ی تاریخی و تطبیق با نام خرم‌آباد

کیانا جمالی، کارشناس تاریخ که مطالعات گسترده‌ای روی مفرغ‌های لرستان انجام داده است، می‌گوید: «لرستان در کوه‌های زاگرس یکی از قدیمی‌ترین سکونتگاه‌های انسان در طول تاریخ بوده است. براساس شواهد باستان‌شناسی، سابقه سکونت در لرستان به شصت هزار سال پیش می‌رسد. این منطقه پس از عهد پلیستوسن (۲/۵ میلیون سال تا ۱۰ هزار سال پیش) محل مناسبی برای اسکان انسان بوده و ما شاهد یک سیر تکاملی از دوره‌های پارینه‌سنگی، میانه‌سنگی، نوسنگی و شهرنشینی در این منطقه هستیم.»

لرستان از نخستین سکونتگاه‌های اولیه انسان به شمار می‌رود اما اهمیتش در تاریخ زمانی نمایان می‌شود که بدانیم آثار مفرغی کشف شده در این منطقه به اقوام کاسی‌ها می‌رسد. جمالی در این باره می‌گوید: «نخستین ساکنان لرستان، کاسی‌ها بودند که همسایه شمالی ایلامی‌ها محسوب می‌شدند، بخشی از لرستان زیر سلطه ایلامی‌ها بوده و یکی از شهرهای مهم ایلام تحت عنوان خایدالو قابل تطبیق با خرم‌آباد فعلی است.» براساس گفته‌های جمالی، «کاسی‌ها پانصد سال بر بابل حکمرانی کردند و سنت و خط بابلی‌ها را فرا گرفتند و در اواخر هزاره دوم ق.م به زاگرس بازگشتند و از این پس نامشان با مفرغ لرستان پیوند خورده است. مهم‌ترین دلیلی که مفرغ لرستان را به کاسی‌ها نسبت می‌دهند این است که این آثار در لرستان پیدا شدند و تاریخ ساخت این اشیا همزمان با حضور کاسی‌ها در آنجاست.»

چگونه وارد عصر مفرغ شدیم؟

انسان هزاره سوم ق.م برای اولین بار با درهم آمیختن مس و فلزات دیگر همچون قلع و روی، فلزی تحت عنوان مفرغ (برنز) به وجود آورد و از آنجایی که مفرغ جزو اولین ترکیبات بوده، دوره استفاده و کاربرد این فلز به عصر مفرغ معروف می‌شود. جمالی در نقبی به این دوره، می‌گوید: «به کارگیری این آلیاژ همزمان با پیداش خط، سفال خاکستری و سیستم تجارت و شهرنشینی بوده و باعث اهمیت دوچندان این عصر شده است. عصر مفرغ بازه زمانی ۳۰۰۰-۱۵۰۰ ق.م را دربرمی‌گیرد که به سه دوره مفرغ آغازین (۳۰۰۰-۲۵۰۰ق.م)، مفرغ میانه (۲۵۰۰-۲۰۰۰ق.م)، مفرغ متأخر (۲۰۰۰-۱۵۰۰ق.م) تقسیم می‌شود.»

هنوز هم به طور دقیق نمی‌توان مفرغ‌های لرستان را تاریخ‌گذاری کرد اما مشخص است که در بازه زمانی هزاره سوم ق.م تا قرون هفتم و هشتم ق.م ساخته شده‌اند. مفرغ‌های لرستان گواه اعتقادات، محیط زندگی و نگرش‌های جهان‌بینی مردمان در هزاره سوم ق.م است. با این حال تحقیقات جمالی اینطور نشان می‌دهد و می‌گوید: «ما در لرستان با هنر کوه‌نشین‌هایی مواجه هستیم که با الهام از مظاهر طبیعت و تخیل، ذوق و هنر خویش را در قالب اشیا به تصویر کشیده‌اند. بنا بر عقیده دیاکونوف، مفرغ‌های لرستان گواه چیره‌دستی عجیب فلزکاران عهد باستان است. موضوعات اساطیری نقش شده را می‌توان با افسانه‌های اساطیری آسیای میانه و ایران که در اوستا منعکس شده است مرتبط دانست.»

روستاییان، کاشفان مفرغ لرستان

جالب اینجاست که این آلات و ادوات مفرغی در سال ۱۳۰۴ به صورت تصادفی از سوی روستایی‌ها کشف شد. این مفرغ‌ها در گورستان‌ها به دست آمده است، در گورهایی دور از دیدگان؛ آنجا که بسیاری از وسایل روزمره انسان‌های این دوره که حتی شامل اسب‌هایشان می‌شده به دست آمده است. براساس تحقیقات این کارشناس، این یافته‌ها «بیانگر اعتقادات قوی‌ای است که این ابزارها در حیات پس از مرگ هم کاربرد داشته‌اند. همچنین با توجه به قبور روستای پیاره در سرطهران متوجه می‌شویم اسب در حیات پس از مرگ هم همراه انسان بوده و بنا بر نظر گریشمن، مجسمه‌های مفرغی اسب نشانه مرگ یا نماینده اسب در دنیای دیگر بوده است.» از سوی دیگر لگام‌های اسب که همراه فرد متوفی دفن می‌شده و به «زیرسری» معروف است، بعید نیست برگرفته از اسطوره گیلگمش باشد که فرد متوفی، مانند او پس از مرگ و در دنیای دیگر به حیات جاودانه دست پیدا کند. گیلگمش، فاتح غول‌ها و حامی انسان و حیوانات، در ایلام و لرستان به مرتبه خدایی می‌رسد.

چرا مفرغ‌های ایران و اروپا مشابهت دارند؟

مطالعات روی مفرغ‌های ایران و اروپا نشان از مشابهت‌های بی‌شماری می‌دهد؛ حتی باعث شده در مواقعی اشتباه گرفته شوند و این موضوع بیانگر اشتراکات قومی و نژادی و احتمالاً حاکی از مهاجرت این اقوام است. جمالی درباره اشیای مفرغی مشابه لرستان که در اروپا کشف شده، می‌گوید: «این اشیا شامل شاخ‌های مفرغی به شکل حیوانات (مکشوفه سوئیس)، سنجاق قفلی‌های مشابه کشف شده در قبور کاسی‌ها (شمال اروپا)، ارابه‌هایی به شکل خورشید (لهستان)، گردنبندهای مارپیچی (شمال اروپا) و صلیب شکسته که به وفور در آثار مفرغی لرستان دیده شده و این نقش احتمالاً نشان‌دهنده آیین میترائیسم یا مهرپرستی و نمادی از قرص خورشید بوده است.»

پیش از این پیتر کالمایر، باستان‌شناس خاور نزدیک، اشیای مفرغی لرستان را به ۶ دسته تقسیم کرده است: «جنگ‌افزارها شامل خنجرهایی که دسته آنها خالی شده، دشنه‌هایی با دسته‌هایی به صورت حیوان و انسان، شمشیرهای بلند با همان تزئینات، تبر یا تیغه‌هایی که دسته‌اش از دهان حیوان خارج شده، ترکش یا پیکان به صورت کله‌قندی و برگ شمشاد، کارد و کلاهخود، سپر و گرز، آلات و ادوات اسب‌سواری شامل انواع لگام با نقوش حیوانات و گیلگمش، حلقه‌های دهنی و آبخور اسب، زنگوله، یراق و شرابه.»

بر این اساس، زینت‌آلات شامل سنجاق‌سرها هم به سه دسته تقسیم می‌شوند: «سنجاق با اشکال ساده و هندسی، سنجاق‌های ممتاز با میله آهنی و نقش حیوان، سنجاق‌های پهن و مدور به همراه برجسته‌کاری و نقوشی مثل الهه‌ها، زن و مرد، گاو بالدار و...» در میان آثار مفرغی همچنین می‌توان به ظرف‌ها، پیاله‌ها، ساغرها و بت‌ها که شامل علامات، سرپرچم‌ها، طلسم‌ها، لوله‌های تزئینی و تندیس‌های تدفینی است، اشاره کرد.

گفته می‌شود در میان بت‌های به تصویر کشیده شده در لرستان، می‌توان به ایزد سروش (مظهر عدالت) به همراه چند سر و بدن متشکل از چند حیوان و همین‌طور الهه مادر (اشی) که برای بارداری به او متوسل می‌شدند همچنین مجسمه‌های کوچک و آویز که معمولاً روی این پیکره‌ها، نقوش انسان و نیمه‌انسان و جانوران به تصویر کشیده شده اشاره کرد.

روش ساخت مفرغ‌ها

برای بسیاری سؤال است که مفرغ‌های هنرمندانه با نقوش بسیار خاص به چه شیوه‌ای ساخته می‌شدند؟ کیانا جمالی کارشناس تاریخ می‌گوید: «به دو روش ریخته‌گری و چکش‌کاری. در روش ریخته‌گری اشیا به دو صورت ساخته می‌شده است؛ یک روش استفاده از قالب‌های سنگی و گلی باز و بسته بوده و روش دیگر استفاده از قالب‌های پرشده از موم که مواد مذاب در قالب پر شده از موم ریخته می‌شده است.» به گفته او، در روش چکش‌کاری با استفاده از چکش، فرم نهایی را بر ورق نازک فلزی پیاده می‌کردند. بیشتر ظروف مفرغی لرستان مشابه ظروف بین‌النهرین است. در واقع ممکن است این ظروف از شرق به بابل صادر شده باشند. اصولاً هنر مفرغ لرستان در خدمت تندیس‌هایی آیینی قرار گرفته و اکثراً هم مفاهیم اسطوره‌ای به صورت فشرده و کوچک در این اشیا نقش شده است. این مفرغ‌ها همچنین متعلق به سوارکاران جنگجو بوده و دارای دو سبک مشخص است و گاهاً این دو با هم ترکیب می‌شوند؛ بر این اساس جمالی می‌گوید: «سبک طبیعت‌گرا و خیالی، نقش موجودات خیالی که ترکیبی از دو یا چند حیوان است به وفور در آثار لرستان دیده می‌شود و بعضی از این ترکیبات، ساده و نزدیک به طبیعت و برخی هم تخیلی است. الگوهای هنری این آثار را می‌توان تحت‌تأثیر همسایگان همجوار مثل آشور، بابل و ایلام دانست، با سه نوع نقش‌مایه که شامل نقوش انسانی (فرمانروای حیوانات، موجودات شاخ‌دار، الهه مادر و گیلگمش)، نقوش جانوری (مار، بز، قوچ، شیردال، عقاب، خروس و گوزن) و نقوش گیاهی (درخت زندگی، نیلوفر، انار، شبدر چهارپر) می‌شود.» حال با ثبت جهانی دره خرم‌آباد، این آثار صیانت شده و شهرت بین‌المللی پیدا می‌کنند.

شناسایی شرکت‌های کریر/فوروارد دریایی از بندرعباس

شرکت پلیمر آریاساسول
ARYA SASOL POLYMER COMPANY

شرکت پلیمر آریاساسول در نظر دارد درخصوص شناسایی پیمانکاران توانمند داخلی جهت مناقصه شرکت‌های کریر/فوروارد دریایی از بندرعباس اقدام به برگزاری فراخوان عمومی شناسایی پیمانکاران نماید. بدین وسیله از کلیه شرکت‌های پیمانکاری دارای سابقه و تجربیات مؤثر دعوت می‌گردد درصورت تمایل به همکاری نسبت به دریافت شرح کار و پرسشنامه ارزیابی کیفی، از طریق سایت شرکت پلیمر آریاساسول (aryasasol.com) اقدام و نسبت به بررسی شرح کار و تکمیل پرسشنامه ارزیابی و تحویل مستندات ارزیابی در یک پاکت حداکثر تا تاریخ **۱۴۰۳/۰۸/۳۰** به آدرس درج شده در انتهای این آگهی اقدام نمایند.

شرح فعالیت: شرکت‌های کریر/ فوروارد دریایی از بندرعباس

تهران – خیابان ولی عصر، بالاتر از خیابان ظفر، نبش خیابان شهید ناصری، پلاک ۲۵۵۱، برج کیان، طبقه هفتم

گیرنده: واحد توسعه منابع خرید (سورسینگ)

تلفن: ۰۲۱۸۵۹۲۲۸۰۴ و **موبایل:** ۰۹۱۲۹۶۳۹۳۳۶ (آقای محسن ممیز)

● بدیهی است اعلام آمادگی مذکور صرفاً به منظور ارزیابی کیفی متقاضیان بوده و هیچگونه حقی جهت متقاضیان برای شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

واحد توسعه منابع خرید شرکت پلیمر آریاساسول

نوبت دوم

آگهی فراخوان ارزیابی کیفی پیمانکاران

مناقصه خدمات نگهداری و بهره‌برداری میدان نفتی شادگان
(FIELD MAINTENANCE AND OPERATION SERVICES)

TENCO

شرکت توسعه انرژی و نفت نگین آفاق کیش (تنکو) به‌عنوان پیمانکار اصلی پروژه میدان نفتی شادگان مایل است پیش از برگزاری **مناقصه خدمات نگهداری و بهره‌برداری میدان نفتی شادگان**، مبادرت به انجام فرآیند ارزیابی پیمانکاران مجرب جهت واسپاری مناقصه مذکور نماید. شرح کار تفصیلی در اسناد ارزیابی کیفی درج شده است.

به‌صورت خلاصه، پیمانکارانی که علاقه‌مند به شرکت در این فراخوان می‌باشند، ملزم به ارائه اسناد ذیل می‌باشند:

● پروفایل شرکت، صورت‌های مالی حسابرسی شده برای سه سال گذشته با گزارش سالانه منتشر شده، سوابق و تجارب کاری مرتبط به موضوع فراخوان، نامه از بانک با مشخص نمودن حد اعتباری تضامین بانکی، نامه عملکرد مناسب در پروژه‌های پیشین مشابه و هرگونه اطلاعات دیگری که بیانگر صلاحیت/توانایی پیمانکار در ارائه خدمات موضوع فراخوان می‌باشد.

● نکته حائز اهمیت: این سند یک آگهی فراخوان ارزیابی کیفی می‌باشد و مدارک تفصیلی آن از طریق ایمیل برای پیمانکاران علاقه‌مند که بدواً به تشخیص شرکت تنکو واجد شرایط جهت دریافت اسناد ارزیابی کیفی تشخیص داده می‌شوند، ارسال می‌شود. لطفاً جهت دریافت اسناد تفصیلی ارزیابی کیفی حداکثر ۵ روز کاری پس از انتشار آگهی، مدارک مثبته تجربیات مشابه ۵ سال گذشته به انضمام اساسنامه خود را به ایمیل Tender@petrotenco.com ارسال نمایید.

● برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره: ۰۲۱۸۸۵۷۶۲۴۰ داخلی ۱۹۴۲ و رایانامه Tender@petrotenco.com تماس حاصل نمایید.

مدیریت حقوقی و امور قراردادها

آگهی مناقصه عمومی (نوبت اول)

یک مؤسسه عمرانی در نظر دارد برونسپاری زیر را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا بدین وسیله از کلیه پیمانکارانی که دارای سوابق مرتبط می‌باشند دعوت به‌عمل می‌آید ضمن واریز مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال در وجه بانک سپه شعبه بلوار دریا به‌شماره حساب ۵۱۵۴۸۷۸۱۰۸۰۱۱ در ساعت اداری از تاریخ چاپ آگهی الی تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۴ با در دست داشتن معرفی‌نامه رسمی و اصل فیش واریزی به آدرس مندرج در آگهی مراجعه و نسبت به خرید اسناد اقدام نمایند:

ردیف	موضوع مناقصه پروژه راه آهن چابهار– زاهدان– قطعه سوم	ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه
۱	کلیه عملیات خاکبرداری، خاکریزی و ابنیه فنی درمحدودی کیلومتر (بازه) ۱۴۵+۰۰۰ الی ۱۵۸+۰۰۰	۱۵،۹۷۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال

شرایط: مناقصه‌گزار حق دارد هر یک از پیشنهادها را قبول یا رد کند یا بنا بر تشخیص خود در هر زمان، حتی در آخرین مراحل، فرآیند مناقصه را لغو نماید و از این بابت هیچ مسؤولیت و تعهدی در برابر مناقصه‌گران نخواهد داشت.

۱– نشانی مازندران، ساری، میدان امام خمینی (ره)، بلوار جام‌جم، جنب بنیاد مسکن، ساختمان مؤسسه راهیران نسبت به خرید اسناد مناقصه اقدام نمایند. شماره تلفن جهت کسب اطلاعات بیشتر: ۰۱۱۳۰۹۱۰۰۰ (داخلی ۱۷۴)

۲– سیستان بلوچستان، چابهار، نیک شهر، روستای مهبان، شماره تماس ۰۹۱۷–۵۰۶–۷۵۶۷ مسؤول امور قراردادهای کارگاه

تاریخ و محل تحویل اسناد مناقصه: مناقصه‌گران پس از دریافت اسناد مناقصه حداکثر تا پایان وقت اداری روز دوشنبه ۱۴۰۳/۰۸/۱۴ اسناد مربوطه را در پاکت لاک و مهر شده به نشانی مناقصه‌گزار تحویل دهند.

هزینه چاپ هر دو نوبت آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.

شناسایی شرکت‌های کریر/فوروارد دریایی از عسلویه

شرکت پلیمر آریاساسول
ARYA SASOL POLYMER COMPANY

شرکت پلیمر آریاساسول در نظر دارد درخصوص شناسایی پیمانکاران توانمند داخلی جهت مناقصه شرکت‌های کریر/فوروارد دریایی از عسلویه اقدام به برگزاری فراخوان عمومی شناسایی پیمانکاران نماید. بدین وسیله از کلیه شرکت‌های پیمانکاری دارای سابقه و تجربیات مؤثر دعوت می‌گردد درصورت تمایل به همکاری نسبت به دریافت شرح کار و پرسشنامه ارزیابی کیفی، از طریق سایت شرکت پلیمر آریاساسول (aryasasol.com) اقدام و نسبت به بررسی شرح کار و تکمیل پرسشنامه ارزیابی و تحویل مستندات ارزیابی در یک پاکت حداکثر تا تاریخ **۱۴۰۳/۰۸/۳۰** به آدرس درج شده در انتهای این آگهی اقدام نمایند.

شرح فعالیت: شرکت‌های کریر/ فوروارد دریایی از عسلویه

تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از خیابان ظفر، نبش خیابان شهید ناصری، پلاک ۲۵۵۱، برج کیان، طبقه هفتم

گیرنده: واحد توسعه منابع خرید (سورسینگ)

تلفن: ۰۲۱۸۵۹۲۲۸۰۴ و **موبایل:** ۰۹۱۲۹۶۳۹۳۳۶ (آقای محسن ممیز)

● بدیهی است اعلام آمادگی مذکور صرفاً به منظور ارزیابی کیفی متقاضیان بوده و هیچگونه حقی جهت متقاضیان برای شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

واحد توسعه منابع خرید شرکت پلیمر آریاساسول

نوبت دوم

آگهی مناقصه دو مرحله‌ای

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
صندوق رفاه دانشجویان

صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در نظر دارد نسبت به خرید، نصب و راه‌اندازی نرم‌افزار (مطابق RFP) با شرایط ذیل، اقدام نماید. متقاضیان می‌توانند صرفاً در مهلت مقرر به سامانه ستاد به آدرس setadiran.ir مراجعه نمایند.

ردیف	موضوع	مبلغ سپرده شرکت در مناقصه (ریال)	مهلت توزیع اسناد	جلسه پاسخگویی به سؤالات	مهلت ارائه پیشنهادات	زمان بازگشایی پاکات الف و ب (مرحله اول)	زمان بازگشایی پاکات ج (مرحله دوم)
۱	خرید، نصب و راه‌اندازی نرم‌افزار (مطابق RFP)	۲/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	از ساعت ۸ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۵ لغایت ساعت ۱۵ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۸	ساعت ۱۰ صبح چهارشنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۹	از ساعت ۸ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۹ لغایت ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۱	مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۲	ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۳۰

● **آدرس صندوق:**

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از طالقانی، نبش کوچه گیلان، پلاک ۱۶۰۵، صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تذکر: سپرده قابل قبول برای شرکت در مناقصه واریز وجه نقد یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر با حداقل ۳ ماه اعتبار با قابلیت تمدید تا سه ماه دیگر می‌باشد.

صندوق رفاه دانشجویان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی